বোন্দর সিং এবং অন্যমানে

বনাম

নিহাল সিং এবং অন্যমানে

মার্চ্চ 4,2003

[আর্. সি. লাহোটী এবং অরুণ কুমার, ন্যায়মূর্ত্তিদ্বয়]

সম্পত্তি হস্তান্তর অধিনিয়ম 1882:

প্রতিকূল দখল – ঘোষণাত্মক মকদ্দমা– প্রতিকূল দখল আধাররে বিবাদীয় জমি উপরে মালিকানা দাবি– বাদীমানঙ্ক দখল বিক্রয় দলিল (আধাররে থিবা বোলি দাবি– বিবাদীমানঙ্ক দ্বারা বাদীমানঙ্ক দখলকু অস্বীকার করাযাই নিজমানঙ্ক দখল থিবা বোলি দাবি– অভিলেখভুক্ত সাক্ষ্য দ্বারা বাদীমানঙ্ক দখল প্রমাণিত– মকদ্দমা ডিক্রি করাযাইথিলা– নিম্ন অপিল ন্যায়ালয়ঙ্ক দ্বারা মকদ্দমা খারজ– দ্বিতীয় অপিলরে উচ্চ ন্যায়ালয়ঙ্ক দ্বারা মকদ্দমা ডিক্রি– অপিল পর্য্যায়রে বিবাদীমানঙ্ক যুক্তি যে, বাদীমানঙ্ক দখল উপ-প্রজা (শিক্মি) ভাবরে থিলা– কিন্তু, উপ-প্রজাত্ব প্রমাণ করিবা পাইঁ সর্বোত্তম সাক্ষ্য উপলব্ধ থিবা সত্ত্বে ন্যায়ালয় সম্মুখরে উপস্থাপন করাযাইনথিলা– অপিলরে, নিষ্পত্তি :অভিলেখভুক্ত সাক্ষ্যরু বাদীমানঙ্কর নিরন্তর এবং নিরবচ্ছিন্ন দখল প্রমাণিত হেউছি - তেণু, প্রতিকূল দখলর দাবি প্রতিষ্ঠিত হোইছি - বাদীমানে উপ-প্রজা থিলে বোলি যেউঁ দাবি করাযাইছি, তাহা মামলার তথ্য ও সাক্ষ্য দ্বারা প্রমাণিত হোইনথিবারু তাহা ভিত্তিহীন ।

দেৱানী কার্য্যবিধি সংহিতা :

ধারা 100– দ্বিতীয় অপিল – পরিসর – নিষ্পত্তি : যদি অধস্তন ন্যায়ালয়মানঙ্কর তথ্যগত নিষ্কর্ষ অভিলেখভুক্ত সাক্ষ্যর বিপরীত হোইথাএ এবং বিকৃত প্রকৃতির হোইথাএ, তেবে উচ্চ ন্যায়ালয় দ্বারা সেহি নিষ্কর্ষকু বাতিল করাযাইপারিব ।

ଆଦେଶ VIII ନିୟମ 2—ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାବି — ଅନୁପସ୍ଥିତି —ତାହାର ପ୍ରଭାବ — ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି ଯେ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାବିର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ସେହି ଦାବି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କୌଣସି ପରିମାଣର ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରମାଣ:

ଷ୍ଟାମ୍ପବିହୀନ ଏବଂ ଅପଞ୍ଜୀକୃତ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ — ତାହାର ପ୍ରମାଣମୂଲ୍ୟ — ନିର୍ଣ୍ଣୀତ, ଏପରି ଦଲିଲ ପ୍ରମାଣ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ, ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାହାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ। ଅପିଲକାରୀ -ବାଦୀମାନଙ୍କ ପିତା 'F' ବିବାଦୀୟ ଜମିକୁ ଉତ୍ତରଦାତା -ବାଦୀମାନଙ୍କ ପୂର୍ବାଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ବିକ୍ରୟ କରିଥିଲେ । ବାଦୀମାନେ 1972 ମସିହାରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାଖଲ କରି ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ, ବିବାଦୀମାନଙ୍କ ପିତା ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ 9.5.1931 ତାରିଖର ଷ୍ଟାମ୍ପବିହୀନ ଏବଂ ଅପଞ୍ଜୀକୃତ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ଆଧାରରେ ସେମାନେ ଜମିର ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ସମୟଠାରୁ ଲଗାତାର ଦଖଲରେ ରହିଆସୁଥିବାରୁ ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲ ବଳରେ ସେମାନେ ଉକ୍ତ ଜମିର ମାଲିକ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି ।

ଲିଖିତ ଜବାବରେ ବାଦୀମାନେ ଜମି ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିବା କଥା ଏବଂ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦଖଲକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଏହି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ ଯେ, ସେମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜମିଟି ତାଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେମାନଙ୍କ ମାତା ଚାଷ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମିର ଦଖଲ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପୂର୍ବାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ; ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ 1957-58 ମସିହାରେ ସେମାନେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଜମିର ଦଖଲ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ; ସେମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ରାଜସ୍ୱ ଅଭିଲେଖରେ ଜମିଟି ସେମାନଙ୍କ ନାମରେ ନାମଜାରି କରାଯାଇଥିଲା; ଏବଂ ଜମିଟି ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିବାରୁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ, ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 145 ଅନୁଯାୟୀ ବିବାଦୀୟ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟବିଧିରେ ନିଯୁକ୍ତ ରିସିଭର ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ବିଚାରଣ ସମୟରେ, ବିବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମାତା ଏବଂ 'F' ଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ, ଯଦିଓ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ମକଦ୍ଦମାରେ ବାଦୀ ଭାବେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ମକଦ୍ଦମାରେ, **1956** ମସିହାରେ ବିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପୂର୍ବାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ନୋଟିସ (ପ୍ରଦର୍ଶନୀ **P.6**) ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ତାଙ୍କୁ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ବିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା । ତାହାପରେ **1956** ମସିହାରେ ବିବାଦୀମାନେ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ସେମାନେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ, ସେମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳରୁ ବିବାଦୀୟ ଜମି ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦଖଲରେ ରହିଆସିଥିଲା ଏବଂ ବାଦୀମାନେ ସେହି ଜମିରେ ଚାଷ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଉକ୍ତ ଆବେଦନରେ ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶକାରୀ (ଅନଧିକାର ଦଖଲକାରୀ) ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ସେହି ଆବେଦନରେ ବାଦୀମାନେ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶକାରୀ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିବାଦୀମାନଙ୍କ ପିତା ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସମ୍ପାଦନ କରିଥିବା **9.5.1931** ତାରିଖର ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ବଳରେ ସେମାନେ ନିଜ ଅଧିକାରରେ ଜମିର ଦଖଲରେ ଥିବା ଦାବି କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟବିଧିରେ **'F'**ଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ, ବାଦୀମାନେ ଗତ **26**ରୁ **27** ବର୍ଷ ଧରି ଜମିର ଦଖଲରେ ରହିଆସୁଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅପିଲ ମଧ୍ୟ **1962** ମସିହାରେ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବାଦୀମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଡିକ୍ରି କରିଥିଲେ । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ମତ ପ୍ରକାଶ କରି ମକଦ୍ଦମାର ଡିକ୍ରି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଯେ, ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିପିବଦ୍ଧ ନିଷ୍କର୍ଷ କେବଳ ଅନୁମାନ ଓ କଳ୍ପନା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା ଏବଂ ଅଭିଲେଖଭୁକ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ତଥା ଆଇନର ବିପରୀତ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆହୁରି ସ୍ପଷ୍ଟ ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ, ବାଦୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାରର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟକ୍ତି **1931** ମସିହାରେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ମକଦ୍ଦମା **1972** ମସିହାରେ ଦାଖଲ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ଜମିର ଦଖଲରେ ଅବ୍ୟାହତ ଭାବରେ ରହିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆହୁରି ଏହା ମଧ୍ୟ ନିଷ୍କର୍ଷ କରିଥିଲେ ଯେ, **1956** ରୁ **1962** ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲରେ ସେମାନଙ୍କ ନାମ ରାଜସ୍ୱ ଅଭିଲେଖରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ଥିଲା ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ରାଜସ୍ୱ ଅଭିଲେଖ ମଧ୍ୟ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିନଥିଲେ ।

ଅପିଲ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅପିଲକାରୀ-ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଏହି ଆଭିବଚନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ, ବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲରେ 'ଶିକମି' (ଉପ-ପ୍ରଜା) ଭାବରେ ରହିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ, କଥିତ ଉପ-ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ (sub-lease) କେଉଁ ତାରିଖରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା, ତାହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇନଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅପିଲରେ ଅପିଲକାରୀ-ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ, ଦଖଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଏକ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ସିଭିଲ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 100 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାବେଳେ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ନିଷ୍କର୍ଷକୁ ବାତିଲ କରିବାର ଅଧିକାରୀ ନଥିଲେ।

ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନରୂପ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ :

1. ଯଦି ଅଧସ୍ତନ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କର ତଥ୍ୟଗତ ନିଷ୍କର୍ଷ ଅଭିଲେଖଭୁକ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟର ବିପରୀତ ଏବଂ ବିକୃତ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସିଭିଲ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 100 ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲରେ ସେପରି ନିଷ୍କର୍ଷକୁ ବାତିଲ କରିପାରିବେ। ଅଧସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କର ବିକୃତ ନିଷ୍କର୍ଷ ପ୍ରତି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଖି ବୁଜି ରହିପାରିବେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ନିମ୍ନ ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିପିବଦ୍ଧ ତଥ୍ୟଗତ ନିଷ୍କର୍ଷ ଅଭିଲେଖଭୁକ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟର ବିପରୀତ ଥିବାରୁ ତାହା ବିକୃତ ଥିଲା । ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉକ୍ତ ନିଷ୍କର୍ଷକୁ ବାତିଲ କରି ଅପିଲକୁ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାର ଡିକ୍ରି ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲେ ।

2.1.ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ଦ୍ୱାରା କ୍ରେତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ସ୍ୱତ୍ୱ ହସ୍ତାନ୍ତର ହେବା ପାଇଁ ତାହା ଯଥାବିଧି ଷ୍ଟାମ୍ପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ତଥାପି, ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ ଥିବା ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ପରି ଏକ ଦଲିଲ, ଯଦିଓ ସାକ୍ଷ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ, ତଥାପି ସହାୟକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାହାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ। ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ବିଚାର କରାଯିବାକୁ ଥିବା ସହାୟକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ବାଦୀମାନଙ୍କର ଦଖଲର ପ୍ରକୃତି । ଉକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ, ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ବାଦୀମାନଙ୍କର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଦଖଲ ବେଆଇନ କିମ୍ବା ଅନଧିକୃତ ନଥିଲା। ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପିତା ତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳରେ କେବେ

ମଧ୍ୟ ବାଦୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱତ୍ୱ କିମ୍ବା ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ଦଖଲକୁ ବିବାଦ କରିନଥିଲେ। ଅଭିଲେଖରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି, ଯାହାରୁ ଏହା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଏ ଯେ ବାଦୀମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଦଖଲରେ ରହିଆସୁଥିଲେ । ନୋଟିସ (ପ୍ରଦର୍ଶ **P.6**) ରୁ ଏହା ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କର ଏକ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ, ଅତିକମରେ ନୋଟିସର ତାରିଖ, ଅର୍ଥାତ୍ **16th April, 1956** ରେ ବାଦୀମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲରେ ଥିଲେ । ଉକ୍ତ ନୋଟିସ ପରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ, ବିବାଦୀୟ ଜମି ସେମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳଠାରୁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦଖଲରେ ରହିଆସିଥିଲା ଏବଂ ବାଦୀମାନେ ଉକ୍ତ ଜମିରେ ଚାଷ କରୁଥିଲେ । ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ରାୟରୁ ଏହା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଏ ଯେ, ଅତିକମରେ **1962** ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଦୀମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲରେ ଥିଲେ । ଏହି ରାୟଗୁଡ଼ିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ମକଦ୍ଦମାରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଲିଖିତ ବିବୃତ୍ତିରେ କରାଯାଇଥିବା ଏହି ଦାବିକୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଖଣ୍ଡନ କରେ ଯେ, ସେମାନେ **1957-58** ମସିହାରେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

2.2. ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ସେମାନେ **1957** ମସିହାରେ ବାଦୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ବୋଲି ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଆଭିବଚନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥିଲା, **"1957** ମସିହାରେ ନ ହେଉ, ଅତିକମରେ **1962** ମସିହାରେ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହା କହିବା ଯେ, ସେମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।"

2.3.1957-58 ମସିହାରେ ବାଦୀମାନଙ୍କଠାରୁ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ନେଇଥିବା ବିଷୟରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କର ଦାବି ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ କେବେ ମଧ୍ୟ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲକୁ ଆସିନଥିଲେ। ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଅତି କମରେ **1956** ମସିହାରୁ, ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ପ୍ରଦର୍ଶ–**P.6** ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ, ସେହି ସମୟରୁ ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱତ୍ୱ ଦାବି କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ବାଦୀମାନେ ଉକ୍ତ ଜମି ଉପରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ନିଜମାନଙ୍କର ସ୍ୱତ୍ୱ ସ୍ଥାପନ କରୁଥିଲେ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତି ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରେ । ଅଭିଲେଖରେ ଥିବା ଏହି ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ସାକ୍ଷ୍ୟରୁ

ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ଯେ, ବାଦୀମାନେ **1931** ମସିହାରୁ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଅବିରତ ଏବଂ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଦଖଲରେ ରହିଆସୁଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଉକ୍ତ ଜମି ଉପରେ ନିଜମାନଙ୍କର ପ୍ରତିକୂଳ ସ୍ୱତ୍ୱ ଦାବି କରୁଥିଲେ । ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ **1956** ମସିହାରୁ ଉକ୍ତ ଜମି ଉପରେ ନିଜମାନଙ୍କର ସ୍ୱତ୍ୱ ଦାବି କରୁଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ପାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ। ତେଣୁ, ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ।

3.1. ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଆପିଲ୍‌ରେ ଯେପରି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି, ସେହିଭଳି ଉପ-ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ (ଶିକମି) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବି କଦାପି ଲିଖିତ ବୟାନରେ ଉଠାଯାଇନଥିଲା । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଲିଖିତ ବୟାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟର ଅଭାବ ରହିଛି। କଥିତ କେତେକ ରାଜସ୍ୱ ଅଭିଲେଖରେ ଥିବା ଏଣ୍ଟ୍ରି ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାବିର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ସେହି ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କୌଣସି ପରିମାଣର ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଉପ-ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ (ଶିକମି) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦାବିର ଅଭାବରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଉପ-ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ (ଶିକମି)ର ଏକ ନୂତନ ମାମଲା ଗଢ଼ି ତୋଳିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦି ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଏପରି ଦାବି ଉଠାଇଥାନ୍ତେ, ତେବେ ତାହା ମକଦ୍ଦମାରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଭାବେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

3.2. ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଯେଉଁ କଥିତ ରାଜସ୍ୱ ଅଭିଲେଖର ଏଣ୍ଟ୍ରି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ବାଦୀମାନେ ଉକ୍ତ ଜମିରେ 'ଶିକମି' ପ୍ରଜା ଭାବେ ଦଖଲରେ ଥିଲେ ବୋଲି ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ନାହିଁ । ସମ୍ପୃକ୍ତ ସମୟରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ମା' ଜୀବିତ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷ୍ୟ ହିଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସାକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏହି ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷୀ ଭାବେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରିଥାନ୍ତା । ଏହାବ୍ୟତୀତ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାଇଙ୍କୁ, ଯିଏ କି ଏହି ମକଦ୍ଦମାରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ଭାବେ ସମ୍ମିଳିତ ଥିଲେ, ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷୀ ଭାବେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇନଥିଲା । ଅର୍ଥାତ୍, 'ଶିକମି' ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବି ବିଷୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସର୍ବୋତ୍ତମ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ଜାଣିଶୁଣି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇନଥିଲା । ଏହି

ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବାଦୀମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର 'ଶିକମି' ପ୍ରଜା ଥିଲେ ବୋଲି ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଭିତ୍ତିହୀନ ଏବଂ ତାହାର କୌଣସି ଗୁଣଗତ ଆଧାର ନାହିଁ ।

4. ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 145 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ମକଦ୍ଦମାଭୁକ୍ତ ଜମି ଉପରେ ରିସିଭରଙ୍କ ଦଖଲକୁ ବିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଥିବା ଦଖଲ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ରିସିଭରଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ବାଦୀମାନେ ମକଦ୍ଦମାଭୁକ୍ତ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭୂମିସ୍ୱାମୀ ହୋଇସାରିଥିଲେ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7579 /1999

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସି.ଏସ୍.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 305/1980ରେ 16.11.1998 ତାରିଖରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ୟୁ. ଏନ୍. ବଚାୱତ, ଏ. ପି. ଧମିଜା, ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରତିଭା ଜୈନ, ପ୍ରଦୀପ ଅଗ୍ରୱାଲ, ସୁଶ୍ରୀ ଅଞ୍ଜଳି ଦୋଶୀ, ସୁଶ୍ରୀ ରୁଚି କୋହଲି, ଆଲୋକ ବଚାଓୱତ, ଏଲ୍. ପି. ସିଂହ ଏବଂ ସୁଶୀଲ କୁମାର ଜୈନ ।

ଉତ୍ତରଦାତା ପାଇଁ ଏ. କେ. ଚିତାଲେ, ଏମ୍. ମନ୍ନାନ ଏବଂ ନୀରଜ ଶର୍ମା ।

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ପି.ସି. ସେନ ଏବଂ ଏସ୍.କେ. ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରୀ, ଅଧିବକ୍ତା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଅରୁଣ କୁମାର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଅପିଲ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଇନ୍ଦୋର ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା 16 ନଭେମ୍ବର, 1998 ତାରିଖରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିର ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ, ବାଦୀ/ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ମକଦ୍ଦମାକୁ ଡିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା । ବାଦୀମାନେ ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲ ଦ୍ୱାରା ମକଦ୍ଦମାଭୁକ୍ତ ଜମିର ମାଲିକ ହୋଇଯାଇଥିବା ଘୋଷଣା ପାଇଁ ଏବଂ ବିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ବାଦୀମାନଙ୍କର ମକଦ୍ଦମାଭୁକ୍ତ ଜମି ଉପରେ ଥିବା ଦଖଲରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ନିଷେଧାଜ୍ଞା ପ୍ରଦାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏହି ମକଦ୍ଦମା ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବାଦୀମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଡିକ୍ରି କରିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ, ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଅପିଲକୁ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ଧାର ଜିଲ୍ଲାର ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାକୁ

ଖାରଜ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଏହାପରେ, ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଉକ୍ତ ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଅପିଲକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶେଷରେ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଡିକ୍ରି କରିଥିଲେ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ, ବାଦୀମାନେ (ଏହି ମାମଲାରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ) ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲ ବଳରେ ସେମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ମାଲିକ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇ ଉକ୍ତ ଜମି ଉପରେ ନିଜମାନଙ୍କ ମାଲିକାନା ଦାବି କରିଛନ୍ତି। ବିବାଦୀୟ ଜମିଟି ମକଦ୍ଦମାରେ ବିବାଦୀ ତଥା ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଫକୀର ଚାନ୍ଦଙ୍କ ମାଲିକାନାରେ ଥିଲା । ଫକୀର ଚାନ୍ଦ 9.5.1931 ତାରିଖର ଏକ ଷ୍ଟାମ୍ପବିହୀନ ଏବଂ ଅପଞ୍ଜୀକୃତ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ମାଧ୍ୟମରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପୂର୍ବାଧିକାରୀ ତୋଲା ସିଂହଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ଜମି ବିକ୍ରୟ କରିଥିଲେ । ବାଦୀମାନେ ଉକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ଆଧାରରେ ଜମିର ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଏବଂ ସେହି ସମୟଠାରୁ ନିରନ୍ତର ଭାବରେ ଜମିର ଦଖଲରେ ରହିଆସୁଥିବା ଦାବି କରିଛନ୍ତି। ବିବାଦୀମାନେ ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଜମିରୁ ବେଦଖଲ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିବାରୁ, ବାଦୀମାନେ 15.4.1972 ତାରିଖରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ମକଦ୍ଦମା ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ବିବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ଲିଖିତ ଜବାବରେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପିତା ଫକୀର ଚାନ୍ଦ ତୋଲା ସିଂହଙ୍କ ନିକଟରେ ଜମି ବିକ୍ରୟ କରିଥିବା କଥାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦଖଲକୁ ମଧ୍ୟ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ। ସେମାନେ ଆହୁରି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ ଯେ, କଥିତ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲଟି ମିଥ୍ୟା, କାଳ୍ପନିକ ଏବଂ ବିନା ପ୍ରତିଫଳରେ ସମ୍ପାଦିତ । ବିବାଦୀମାନଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ସେମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉକ୍ତ ଜମିଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ, ପରିବାରର ଭରଣପୋଷଣ ପାଇଁ କିଛି ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ମାତା ତୋଲା ସିଂହଙ୍କୁ ଚାଷ କରିବା ପାଇଁ ଜମିର ଦଖଲ ଦେଇଥିଲେ । ବାଦୀମାନଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, 1957-58 ମସିହାରେ ସେମାନେ ତୋଲା ସିଂହଙ୍କଠାରୁ ଉକ୍ତ ଜମିର ଦଖଲ ପୁନଃ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଆହୁରି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ ଯେ, ଫକୀର ଚାନ୍ଦଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଜ୍ଞାତସାରରେ ରାଜସ୍ୱ ଅଭିଲେଖରେ ଜମିଟି ସେମାନଙ୍କ ନାମରେ ନାମଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରକୃତରେ ଜମିଟି ବିବାଦୀମାନଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିଲା ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାରେ ଥିବା ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ ନାହିଁ ବୋଲି କହି ସେମାନେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲର ଦାବିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ମକଦ୍ଦମାରେ ବିଚାର ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ, ବାଦୀମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିରେ ଶତ୍ରୁତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ନିରନ୍ତର ଦଖଲରେ ଥିଲେ କି ନାହିଁ, ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନେ ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲ ଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ଜମି ଉପରେ ନିଜର ସ୍ୱତ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ। ଉଭୟ ପକ୍ଷ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲରେ ଥିବା ଦାବି କରୁଛନ୍ତି । ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଅପିଲକାରୀ/ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ୱାନ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଏହି ଆଭିବଚନକୁ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ, ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପିତା ଫକୀର ଚାନ୍ଦଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବାଦୀମାନେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ "ଶିକମି" ଅର୍ଥାତ୍ ଉପ-ପ୍ରଜା ଭାବରେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲକୁ ଆସିଥିଲେ । ଉପ-ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱର ଏହି ଆଭିବଚନ ଲିଖିତ ବିବୃତ୍ତିରେ ଉଠାଯାଇନଥିଲା ଏବଂ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇନଥିଲା । କଥିତ ଉପ-ପଟ୍ଟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ବିବରଣୀ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିଲା । କଥିତ ଉପ-ପଟ୍ଟା ସୃଷ୍ଟି ହେବାର ତାରିଖ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇନଥିଲା। ଅପିଲ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଉପ-ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ (ଶିକମି) ର ଆଭିବଚନ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏକ ଯୁକ୍ତି ଗଠନ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଛନ୍ତି। ଏହି ଆଭିବଚନର ସମର୍ଥନରେ ସେମାନେ ରାଜସ୍ୱ ଅଭିଲେଖରେ ଥିବା କେତେକ ଲେଖାକୁ ଆଧାର କରିଛନ୍ତି । ଯେହେତୁ ଏହି ଆଭିବଚନ ବାଦୀମାନଙ୍କର ଦଖଲକୁ ପୂର୍ବଧାରଣ କରେ, ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଏହି ମତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ, ସେମାନେ ବାଦୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଜମିର ଦଖଲ ପୁନର୍ବାର ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ଆମେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ, ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ୱାନ ଅଧିବକ୍ତା ଉଠାଇଥିବା ଏକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଯୁକ୍ତିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଦଖଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନଟି ଏକ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଅଟେ ଏବଂ ଦେୱାନୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 100 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନ ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍କର୍ଷକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାରିତା ନଥିଲା । ଧାରା 100 ଦେୱାନୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲ କେବଳ କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ହିଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହି ଆଇନଗତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ । ଧାରା 100 ଦେୱାନୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତାର ପରିସର ଏକ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆଇନଗତ ବିଷୟ ଅଟେ । ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଅଧିବକ୍ତା ତାଙ୍କର ଯୁକ୍ତିର ସମର୍ଥନରେ ଅନେକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉଦ୍ଧୃତ କରିଥିଲେ। ଆମେ ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ

କରୁନାହୁଁ, କାରଣ ଧାରା 100 ଦେୱାନୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଲୋଚନାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଯଦି ଅଧସ୍ତନ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍କର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ଅଭିଲେଖରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣର ବିପରୀତ ଅଟେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ବିକୃତ ଅଟେ, ତେବେ ଧାରା 100 ଦେୱାନୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ନିଷ୍କର୍ଷକୁ ବାତିଲ କରିପାରିବେ । ଅଧସ୍ତନ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କର ବିକୃତ ନିଷ୍କର୍ଷ ପ୍ରତି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଚକ୍ଷୁ ମୁଦି ରହିପାରିବେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ନିମ୍ନ ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପହଞ୍ଚାଯାଇଥିବା ନିଷ୍କର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ଅଭିଲେଖରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣର ବିପରୀତ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ବିକୃତ ଥିଲା । ଏହି କାରଣରୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉକ୍ତ ନିଷ୍କର୍ଷଗୁଡ଼ିକୁ ବାତିଲ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ ଥିଲେ, ଯାହାର ଫଳରେ ଅପିଲ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ମକଦ୍ଦମା ଡିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା ।

ଯେପରି ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛୁ, ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ନିରନ୍ତର ଦଖଲ ରହିଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ । ବିବାଦୀମାନଙ୍କ ପିତା ଫକୀର ଚାନ୍ଦଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାଦୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟକ୍ତି ତୋଲା ସିଂହଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ 9.5.1931 ତାରିଖରେ ସମ୍ପାଦିତ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲଟି ଏକ ସ୍ୱୀକୃତ ଦଲିଲ ଅଟେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏହାର ସମ୍ପାଦନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ।ଉକ୍ତ ଦଲିଲ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ଏକମାତ୍ର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ହେଉଛି ଯେ, ଏହା ଷ୍ଟାମ୍ପବିହୀନ ଏବଂ ଅପଞ୍ଜୀକୃତ ଅଟେ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ବାଦୀମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଜମିର ମାଲିକାନା ଅଧିକାର ହସ୍ତାନ୍ତର କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ଦ୍ୱାରା କ୍ରେତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ସ୍ୱତ୍ୱ ହସ୍ତାନ୍ତର ହେବା ପାଇଁ ତାହା ଯଥାବିଧି ଷ୍ଟାମ୍ପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। କିନ୍ତୁ, ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ ଥିବା ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ପରି ଏକ ଦଲିଲ, ଯଦିଓ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ, ତଥାପି ସହାୟକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ତାହାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ। ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ବିଚାର କରାଯିବାକୁ ଥିବା ସହାୟକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦଖଲର ପ୍ରକୃତି। ପ୍ରଶ୍ନଗତ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲରୁ ଅତିକମରେ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ, ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ବାଦୀମାନଙ୍କର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଦଖଲ ବେଆଇନ କିମ୍ବା ଅନଧିକୃତ ନଥିଲା । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ, ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲର ତାରିଖ 9.5.1931 ଅଟେ ଏବଂ ଫକୀର ଚାନ୍ଦଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରାୟ 1949-50 ମସିହାରେ ହୋଇଥିଲା । ଫକୀର ଚାନ୍ଦ ତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳରେ କେବେ ମଧ୍ୟ ବାଦୀମାନଙ୍କର ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ସ୍ୱତ୍ୱ କିମ୍ବା ଦଖଲକୁ ଆପତ୍ତି କରିନଥିଲେ। ଅଭିଲେଖରେ

ଅନ୍ୟ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ଯାହାରୁ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ, ବାଦୀମାନେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜମିର ନିରନ୍ତର ଦଖଲରେ ରହିଆସୁଥିଲେ । ତାରିଖ 16.4.1956 ର ଏକ ନୋଟିସ ରହିଛି, ଯାହାର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ P.6 ଅଟେ। ଏହି ନୋଟିସ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ବାଦୀମାନଙ୍କ ପୂର୍ବାଧିକାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ନୋଟିସ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ସେମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ନୋଟିସ ଅନୁଯାୟୀ, ବାଦୀମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିରେ ଅନଧିକୃତ ଦଖଲକାରୀ ଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ଉକ୍ତ ଜମିର ଦଖଲ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ଦାୟୀ ଥିଲେ ।ଏହି ନୋଟିସ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ଅଟେ ଯେ, ଅତିକମରେ ନୋଟିସର ତାରିଖ ଅର୍ଥାତ୍ 16th April, 1956 ଦିନ ବାଦୀମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲରେ ଥିଲେ । ଏହି ନୋଟିସ ପରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ତାରିଖ 8th May, 1956 ରେ ଏକ ଆବେଦନ (ପ୍ରଦର୍ଶନୀ P.3) ମଧ୍ୟ ଭାରତ ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ ଅଧିନିୟମ, 1950 ର ଧାରା 58 ଅନୁଯାୟୀ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଆବେଦନରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ, ବିବାଦୀୟ ଜମି ସେମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳଠାରୁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦଖଲରେ ରହିଆସିଥିଲା। ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଉକ୍ତ ଜମିରେ ବାଦୀମାନେ ଚାଷ କରୁଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଆବେଦନରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଅନଧିକୃତ ଦଖଲକାରୀ ଘୋଷଣା କରାଯାଉ ଏବଂ ଉକ୍ତ ଜମିର ଦଖଲ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉ । ଉକ୍ତ ଆବେଦନର ଉତ୍ତରରେ, ବର୍ତ୍ତମାନର ବାଦୀମାନେ ସେମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିରେ ଅନଧିକୃତ ଦଖଲକାରୀ ଥିଲେ ବୋଲି କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଫକୀର ଚାନ୍ଦଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 9.5.1931 ରେ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ । ଏହିପରି, ବାଦୀମାନେ ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ଏହି ଦାବି କରିଆସୁଥିଲେ ଯେ, ସେମାନେ ନିଜ ଅଧିକାରରେ ଉକ୍ତ ଜମିର ଦଖଲରେ ଥିଲେ । ତହସିଲଦାର ତାଙ୍କର 3rd October, 1959 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କର ଉକ୍ତ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ। ସେ ଫକୀର ଚାନ୍ଦଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ପୁନମ ଚାନ୍ଦଙ୍କର ଏକ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ଯେ, ବର୍ତ୍ତମାନର ବାଦୀମାନେ ଗତ 26-27 ବର୍ଷ ଧରି ଉକ୍ତ ଜମିର ଦଖଲରେ ଥିଲେ । ଉକ୍ତ ବକ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ, ବର୍ତ୍ତମାନର ବାଦୀମାନଙ୍କର ଦଖଲ ଗତ 26-27 ବର୍ଷ ଧରି ଚାଲିଆସୁଥିବାରୁ, ସେମାନଙ୍କୁ ବିବାଦୀୟ ଜମିରୁ ବେଦଖଲ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ। ତେଣୁ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କର ଆବେଦନ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀ ଉକ୍ତ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ

ଅପିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯାହାକୁ ମଧ୍ୟ 6.8.1962 ତାରିଖରେ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଆଦେଶର ଏକ ନକଲ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ P.8 ଅଟେ, ଯେତେବେଳେକି ଅପିଲ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ S.D.O. ଙ୍କ ଆଦେଶର ନକଲ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ P.9 ଅଟେ । ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କର ଏହି ରାୟଗୁଡ଼ିକରୁ ଏହା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଏ ଯେ, ଅତିକମରେ 1962 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଦୀମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲରେ ଥିଲେ। ଏହି ରାୟଗୁଡ଼ିକ ବର୍ତ୍ତମାନର ମକଦ୍ଦମାରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଲିଖିତ ବିବୃତ୍ତିରେ କରାଯାଇଥିବା ଏହି ଦାବିକୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଖଣ୍ଡନ କରେ ଯେ, ସେମାନେ 1957-58 ମସିହାରେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଯଦି ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ 1957-58 ମସିହାରେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତେ, ତେବେ 1962 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହି ବିଷୟରେ କାହିଁକି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଚଳାଇଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ S.D.O. ଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅପିଲର ଶୁଣାଣି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ S.D.O. ଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି 6.8.1962 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ?

ଏହା ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ଯେ, ବିଧିସମ୍ମତ ଉପାୟରେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବା ପରେ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ବଳପୂର୍ବକ ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ଜମିରୁ ବେଦଖଲ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଥିଲେ, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ବର୍ତ୍ତମାନର ମକଦ୍ଦମା 15.4.1972 ରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ 1957-58 ମସିହାରେ ବାଦୀମାନଙ୍କଠାରୁ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ବୋଲି କରିଥିବା ଦାବି ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହା ଅନୁସରଣ କରେ ଯେ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ କେବେ ମଧ୍ୟ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲକୁ ଆସିନଥିଲେ । ଏହି ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକରୁ ଉଦ୍ଭୂତ ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍କର୍ଷ ହେଉଛି ଯେ, ଅତିକମରେ 1956 ମସିହାରୁ, ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ P.6 ନୋଟିସ ଜାରି କରିଥିଲେ, ସେହି ସମୟଠାରୁ ସେମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ନିଜର ସ୍ୱତ୍ୱ ଦାବି କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ବାଦୀମାନେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କର ଉକ୍ତ ସ୍ୱତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଆସୁଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ଜମି ଉପରେ ନିଜର ସ୍ୱତ୍ୱ ଦାବି କରୁଥିଲେ । ଏହା ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲର ଆଭିବଚନକୁ ସମର୍ଥନ କରେ । ଅଭିଲେଖରେ ଥିବା ଏହି ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ସାକ୍ଷ୍ୟରୁ ଦେଖାଯାଏ ଯେ, ବାଦୀମାନେ 1931 ମସିହାରୁ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ନିରନ୍ତର ଏବଂ ଅବାଧ ଦଖଲରେ ରହିଆସୁଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉକ୍ତ ଜମି ଉପରେ ଶତ୍ରୁତାପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱତ୍ୱ ଦାବି କରିଆସୁଥିଲେ । ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ 1956 ମସିହାରୁ ଉକ୍ତ ଜମି ଉପରେ ନିଜର ସ୍ୱତ୍ୱ ଦାବି କରୁଥିଲେ।

କିନ୍ତୁ, ସେମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ଏହିପରି, ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିକୂଳ ଦଖଲର ଆଭିବଚନ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସେମାନଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିବା ଉପ-ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ (ଶିକମି) ଆଭିବଚନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ପ୍ରଥମେ ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେପରି ଭାବରେ ଏହି ଆଭିବଚନ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି, ସେହି ରୂପରେ ଏହା କେବେ ମଧ୍ୟ ଲିଖିତ ବିବୃତ୍ତିରେ ଉଠାଯାଇନଥିଲା ।

ଲିଖିତ ବିବୃତ୍ତି ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସ୍ୱଷ୍ଟ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିବରଣୀର ଅଭାବରେ ରହିଛି। କେତେକ କଥିତ ରାଜସ୍ୱ ଲେଖା ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଆଭିବଚନକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଧାର ନାହିଁ । ଏହା ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆଇନ ଯେ, କୌଣସି ଆଭିବଚନର ଅଭାବରେ, ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଉପ-ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ (ଶିକମି) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଆଭିବଚନର ଅଭାବରେ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଉପ-ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ (ଶିକମି) ର ଏକ ମାମଲା ଗଠନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦି ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଏପରି ଆଭିବଚନ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ଏହା ମକଦ୍ଦମାରେ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଭାବରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥାନ୍ତା । ଆମେ ମକଦ୍ଦମାରେ ଗଠିତ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଛୁ । ଏହି ବିଷୟ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗ ନାହିଁ ।

ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିବା କଥିତ ରାଜସ୍ୱ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଏହି ଆଭିବଚନକୁ ସମର୍ଥନ କରୁନାହିଁ ଯେ, ବାଦୀମାନଙ୍କର ଜମି ଉପରେ ଦଖଲ ଶିକମି ପ୍ରଜା ଭାବରେ ଥିଲା । ଏହି ଯୁକ୍ତି ବିରୋଧରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ, ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଉପ-ପ୍ରଜା ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ମାତା ଥିଲେ ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । ସମ୍ପୃକ୍ତ ସମୟରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ମାତା ଜୀବିତ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷ୍ୟ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସାକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏହି ଆଭିବଚନର ସମର୍ଥନରେ ତାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରିଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଆୟୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ଏକ ନାଟକ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷ୍ୟ ଆୟୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ରେକର୍ଡ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ କମିଶନରଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବାର ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ, ଯେତେବେଳେ କମିଶନର ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ମାତାଙ୍କର ସାକ୍ଷ୍ୟ ରେକର୍ଡ କରିବା ପାଇଁ ଯାଇଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ, ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବଧିର ଏବଂ ମୂକ ଅଟନ୍ତି

ଏବଂ ତେଣୁ କମିଶନର ତାଙ୍କର ବୟାନ ରେକର୍ଡ ନକରି ଫେରିଆସିଥିଲେ । ଏହା ପରେ ବାଦୀମାନେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ମାତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ସକ୍ଷମ ଥିଲେ ଏବଂ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଜେରା କରାଯିବାକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଜାଣିଶୁଣି ସାକ୍ଷୀ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇନଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭ୍ରାତା ପୁରଣ ଚାନ୍ଦଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷୀ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇନଥିଲା ।**କୁହାଯାଇଥିଲା** ଯେ, ସେମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ୍ ବୟସର ଥିଲେ। ପୁନମ ଚାନ୍ଦ ଫକୀର ଚାନ୍ଦଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ଥିଲେ। ଏହି ମକଦ୍ଦମାରେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିବାଦୀ ଭାବରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇନଥିଲା । ପୁନମ ଚାନ୍ଦଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ସଂଯୁକ୍ତ ଲିଖିତ ବିବୃତ୍ତି ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା। ପୁନମ ଚାନ୍ଦ କୌଣସି ଲିଖିତ ବିବୃତ୍ତି ଦାଖଲ କରିନଥିଲେ । ଶିକମି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଭିବଚନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ତାହାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ଦୂରେ ରଖାଯାଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ, ବାଦୀମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମିରେ ଶିକମି ପ୍ରଜା ଥିଲେ ବୋଲି ଯେ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି, ତାହାର କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ନାହିଁ। ତେଣୁ ଉକ୍ତ ଯୁକ୍ତିକୁ ଖାରଜ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ 1957 ମସିହାରେ ବାଦୀମାନଙ୍କଠାରୁ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଉଠାଇଥିବା ଆଭିବଚନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥିଲା ଯେ, ଯଦି 1957 ମସିହାରେ ନୁହେଁ, ତେବେ ଅତିକମରେ 1962 ମସିହାରେ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନିଜର ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ବିଷୟ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆହୁରି ଅଭିଲେଖର ଯାଞ୍ଚ କରି ଏହା ନିଷ୍କର୍ଷ କରିଥିଲେ ଯେ, 1956 ରୁ 1962 ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ରାଜସ୍ୱ ଲେଖା ମଧ୍ୟ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଚିନ୍ତା କରିନଥିଲେ, ଯାହାରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା ଯେ ସେମାନଙ୍କର ବିବାଦୀୟ ଜମି ଉପରେ ଦଖଲ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ, ନିମ୍ନ ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଲିପିବଦ୍ଧ ନିଷ୍କର୍ଷ କେବଳ ଅନୁମାନ ଓ କଳ୍ପନା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା ଏବଂ ଅଭିଲେଖଭୁକ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଆଇନର ବିପରୀତ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ, ବାଦୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାରର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଟୋଲା ସିଂହ 1931 ମସିହାରେ ବିବାଦୀୟ ଜମିର ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ମକଦ୍ଦମା 1972 ମସିହାରେ ଦାଖଲ ହେବାର ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉକ୍ତ ଜମିର ଦଖଲରେ ଅବ୍ୟାହତ ଭାବରେ ରହିଥିଲେ ।

ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 145 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ବିବାଦୀୟ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜଣେ ରିସିଭର ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ତଥ୍ୟର ଲାଭ ନେବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଛନ୍ତି I ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ରିସିଭରଙ୍କ ଦଖଲ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଥିଲା I ଏହା ସଠିକ୍ ନୁହେଁ। ରିସିଭର ନିଯୁକ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବାଦୀମାନେ ବିବାଦୀୟ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭୂମିସ୍ୱାମୀ ହୋଇସାରିଥିଲେ I ତେଣୁ, ରିସିଭରଙ୍କ ଦଖଲ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ I ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାର ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଏହି ଅପିଲରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ନାହିଁ। ପ୍ରତିବାଦୀ/ଅପିଲକାରୀମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ମତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଅଗ୍ରହଣୀୟ ଅଟେ I

ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷ ନିଜ ନିଜ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବେ I

କେ. କେ. ଟି ଆବେଦନ ଖାରଜ କରାଗଲା I

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

<u>ଭାଷାନ୍ତର:</u>

ତପସ୍ୱିନୀ ବିଶ୍ୱାଳ, ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ,କଟକ I